

ERSTA
SKÖNDAL
BRÄCKE
HÖGSKOLA

Information

Anette Alvariza

Leg. Specialistsjuksköterska,
professor i palliativ vård

Intuitionen för vårdvetenskap/
palliativt forskningscentrum
Ersta Sköndal Bräcke högskola

Email: anette.alvariza@esh.se

För mer information

www.csnat.org

Dr Gail Ewing,
University of Cambridge
Email: ge200@cam.ac.uk

Prof Gunn Grande
University of Manchester
Email:
gunn.grande@manchester.ac.uk

Närståendes behov av stöd

- formulär för personcentrerad bedömning

Formuläret *"Ditt behov av stöd"* är en svensk version av The Carer Support Needs Assessment Tool, CSNAT^{1,2} som utvecklats för närstående att själva bedöma sitt behov av stöd. Användning av formuläret kan främja stöd för närstående till personer med livshotande och livsbegränsande sjukdom.

"Ditt behov av stöd" innefattar 14 breda områden där närstående ofta uttrycker behov av stöd. Närstående kan använda formuläret för att för att synliggöra behov av stöd de har både för att kunna stödja en person som vårdas i hemmet och för att främja egen hälsa och välbefinnande i sin roll som närstående.

Arbets- och förhållningsätt

Användningen av *"Ditt behov av stöd"* i klinisk vård kännetecknas av en personcentrerad process för bedömning och beslut om stödinsatser, som initieras av vårdpersonal men styrs och leds av närstående. Den personcentrerade processen består av fem steg.

Processen börjar när formuläret introduceras för närstående med syftet att synliggöra de områden där de behöver mer stöd samt att själva reflektera över dessa och prioritera vad som är mest viktigt för dem. Ett samtal genomförs därefter mellan närstående och vårdpersonal där närstående ges möjlighet att uttrycka sitt behov av stöd.

Som ett resultat av samtalet kommer närstående och vårdpersonalen tillsammans överens om vilka stödinsatser som skulle vara värdefulla och en gemensam handlingsplan upprättas. Kontinuerligt genomförs gemensam utvärdering av närståendes stödbehov.

***"Ditt behov av stöd"* - en personcentrerad process i 5 steg:** Varje steg initieras av vårdpersonalen men innehållet styrs av närstående som vid varje steg ges möjlighet att uttrycka vad som är viktigast för dem just då, och vad de behöver stöd med. Betydelsefullt är att närstående själva ges möjlighet att reflektera över och uttrycka vad de tror skulle kunna hjälpa dem. Det är av stor vikt att närstående själva får möjlighet att finna egna lösningar.

1

Introduktion

Hur och när *"Ditt behov av stöd"* introduceras för närstående kan variera beroende både på patientens och närståendes situation. Erfarenheter från klinisk verksamhet visar att det kan vara bra att introducera *"Ditt behov av stöd"* så tidigt som möjligt under vård-tiden. En tidig bedömning av närståendes behov kan förebygga problem och minska behovet av akuta insatser.

Viktiga budskap till närstående vid introduktion av *"Ditt behov av stöd"*:

- *"Ditt behov av stöd"* lyfter fram olika typer av stöd som andra närstående i liknande situationer har behövt.
- Syftet är att närstående själva tydligt får identifiera sitt individuella stödbehov, dvs. det egna behovet och inte patientens behov.
- Detta är inledningen till en kontinuerlig bedömningsprocess.

*"Det är viktigt att närstående ser *"Ditt behov av stöd"* som en **möjlighet** att tänka igenom, reflektera kring och bedöma sina egna stödbehov, **inte som en skyldighet** att 'Fylla i ett formulär'".*

2

Närstående identifierar sitt stödbehov

Efter att *"Ditt behov av stöd"* introducerats, kan närstående behöva tid att identifiera, reflektera kring och prioritera sina stödbehov, vilket kan ta olika lång tid beroende på person. Det är viktigt att vårdpersonalen tydliggör för närstående att de kommer att få möjlighet att diskutera sina stödbehov under själva bedömnings-samtalet som följer.

*"Närståendes behov av stöd kommer att skilja sig från patientens stödbehov. Därför behöver närstående tid för att gå genom *"Ditt behov av stöd"* och reflektera över sina egna stödbehov".*

3

Samtal

När närstående med hjälp av *"Ditt behov av stöd"* har haft tid och möjlighet att identifiera, reflektera kring och prioritera egna behov av stöd, så är nästa steg att genomföra ett samtal mellan vårdpersonal och närstående.

De områden som närstående har prioriterat i steg 2 är fokus för samtalet. Vårdpersonal kan så efterfråga närståendes stödbehov i relation till varje område de har prioriterat. Av vikt är här att närstående ges möjlighet att själva reflektera över och försöka identifiera vad som skulle kunna vara till stöd för dem.

"Detta steg är avgörande för att bedöma vilken sorts stöd som behövs i relation till det angivna området; stödet som behövs för en närstående inom ett visst område kan skilja sig mycket från stödet som behövs för en annan närstående som prioriterat sina behov inom samma område"

4

Gemensam handlingsplan

Samtalet utgör grunden för en gemensam handlingsplan som också dokumenteras. Det är viktigt att först ta reda på vad närstående själva tror skulle kunna hjälpa dem innan tillgängliga stödinsatser presenteras och diskuteras. Det är oftast inte så enkelt som att matcha ett visst stödbehov med en viss stödinsats. Det är också betydelsefullt att identifiera vilken sorts stöd den närstående redan har tillgång till (t ex via familjemedlemmar, vänner, stödföreningar). Stödinsatser kan erbjudas, (eller påbörjas) antingen direkt i samband med, eller efter samtalet. I båda fallen sker dokumentation av stödinsatserna.

Stödinsatser till närstående kan inkludera att:

- hjälpa närstående att identifiera resurser själva samt tillgång till stöd från t.ex. familjemedlemmar eller vänner.
- erbjuda direkta stödinsatser som t.ex. aktivt lyssnande och bekräftelse, information, rådgivning eller undervisning.
- upplysa närstående om stöd som kan finnas tillgängligt och uppmuntra närstående att söka detta stöd själv.
- hänvisa närstående (med deras samtycke) till professioner, instanser, insatser eller aktiviteter som kan ge ytterligare stöd.

5

Gemensam utvärdering

Utvärdering av närståendes stödbehov behöver fortgå kontinuerligt. Dock kan det under vissa kritiska perioder vara nödvändigt med en fullständig omprövning av närståendes stödbehov (t.ex. vid försämring av patientens tillstånd eller förändring i patientens vårdplan).

Initiativet till en omvärdering av närståendes stödbehov kan komma både från närstående själva eller av vårdpersonal.

"Bedömning av närståendes behov är en kontinuerlig process som kräver fortsatt utvärdering eftersom stödbehovet förändras"

Referenser

- ¹ Ewing G, Grande G. (2013) Development of a Carer Support Needs Assessment Tool (CSNAT) for end-of-life care practice at home: A qualitative study. *Palliative Medicine*; 27(3) 244-256.
- ² Ewing G, Brundle C, Payne S and Grande G (2013) The Carer Support Needs Assessment Tool (CSNAT) for use in palliative and end-of-life care at home; A validation study. *Journal for Pain and Symptom Management*, 44(3) 395 – 405.
- ³ Ewing G, Austin L, Diffin J, Grande G. (2015) Developing a person-centred approach to carer assessment and support. *British Journal of Community Nursing*; 20 (12) 580-584.
- Ewing G, Austin L and Grande G. (2016) The role of the Carer Support Needs Assessment Tool (CSNAT) in palliative home care: qualitative study of practitioners' perspectives of its impact and mechanisms of action. *Palliative Medicine*; 30 (4) 392-400.
- Aoun S, Deas K, Toye C, Ewing G, Grande G, Stajduhar K. (2015) Supporting family caregivers to identify their own needs in end of life care: Qualitative findings from a stepped wedge cluster trial. *Palliative Medicine*; 29 (6) 508-517.
- Grande G, Austin L, Ewing G, O'Leary N, Roberts C. (2015) Assessing the impact of a Carer Support Needs Assessment Tool (CSNAT) intervention in palliative home care: a stepped wedge cluster trial. *BMJ Supportive and Palliative Care*. First Published 20th December 2015: doi:10.1136/bmjspcare-2014-000829.

ERSTA
SKÖNDAL
BRÄCKE
HÖGSKOLA

Kan jag använda "Ditt behov av stöd" i mitt arbete?

"Ditt behov av stöd" är ursprungligen utvecklat i Storbritannien och heter Carer Support Needs Assessment Tool (CSNAT).

CSNAT och den svenska versionen är upphovsrättsskyddad men tillgänglig utan kostnad.

Registrering behövs dock och förfrågan för licens måste skickas till Storbritannien.

Hur skiljer sig "Ditt behov av stöd" från andra frågeformulär?

Frågeformulär som fokuserar närståendes situation är ofta indirekta mätningar. De lägger många gånger fokus på svårigheter i vårdandet, inte på att identifiera de områden där svårigheterna faktiskt finns och vilket stöd som skulle kunna underlätta situationen. I "Ditt behov av stöd" ligger fokus direkt på närståendes egna stödbehov utifrån 14 breda områden.

För användning i klinisk vård är "Ditt behov av stöd" integrerad i en personcentrerad bedömnings- och stödprocess som initieras och tillhandahålls av vårdpersonal, men styrs och leds av närstående.

Att arbets- och förhållningssätt styrs och leds av närstående innebär att de själva har möjlighet att uttrycka inom vilka områden de behöver mer stöd, vad som är mest aktuellt för dem, samt vad de känner skulle kunna vara stödjande för dem.

Det stöd som erbjuds är därför direkt riktat för att möta närståendes individuella behov.

